

* **	🕯️🕯️	📍
17:31	16:14	י-ם
17:32	16:28	ת"א
17:30	16:18	חיפה
17:33	16:22	ב"ש

אוצר הנפש

עלון שבועי בענייני תורת הנפש ותיקון המדות משיעורי הרב יצחק גינזבורג שליט"א

אוצר הפרשה

"ויחי יעקב"

פרשת ויחי היינו "ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה" – אלו היו השנים הכי טובות שלו, שבע עשרה בגימטריא טוב. למה השנים האלה, דווקא בחו"ל, הן השנים הכי טובות שלו? כי כל הבנים יחד, יש "אתר שלים" ואז יש השראת השכינה. וכן, יעקב הוא עמוד התורה, ו"אין טוב אלא תורה", וכאן יש לו טוב שנים של הרבצת תורה – הוא שלח את יהודה "להור'ת לפניו גשנה", להקים לו בית תלמוד שממנו תצא הוראה (לפי פירוש אחד ברש"י), וכל השנים האלה הרביץ תורה. כתוב שאפרים היה מצוי לפניו ללמוד תורה, יוסף שלח אותו ללמוד עם הסבא, והדבר ודאי הוסיף לו הרבה שמחה. זהו גם הסבר על פי פשט למה יעקב הקדים את אפרים מנשה – אפרים ישב אצלו בבית מדרש ולמד תורה ומנשה היה עסקן אצל יוסף (הם שני טיפוסים, כמו יששכר וזבולון, יושב אהל ובעל עסק, הראשון עושה את כל הבירורים במקומו, כשהוא בבית המדרש, והשני צריך לצאת מהמקום שלו לברר בירורים, לקיים "[בקש שלום] ורדפהו' במקום אחר".

בתורה יש רק פעמיים "שבע עשרה שנה" – "יוסף בן שבע עשרה שנה" ו"ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה". פעם קודמת שדברנו, בעשרה בטבת, התחלנו להסביר את הקשר, אבל לא אמרנו מה הגימטריא של "שבע עשרה שנה" = 1302 = אל פעמים במ = ז"פ מקום (= ו"פ אל), מספר חשוב. א"ל-ב"ם הם כתר וחכמה, י וקוצו של י. ידוע הרמז של בעל מגלה עמוקות ש"כלם בחכמה עשית" היינו "כלם באלב"ם עשית" (אלבם = חכמה). יש משהו אצל יוסף בתחלת חייו ואצל יעקב בסוף חייו שהם בבחינת "כלם בחכמה עשית", "כלם באלבם עשית". ה"שבע עשרה שנה" של יוסף היו "טוב" שעדיין לא היה מתוקן, לכן היה צריך לעבור כל מה שהוא עבר, וה"טוב" של יעקב בסוף הוא טוב אמתי. אלה השנים שהוא חי בארץ מצרים, מקום לא רק של יהודים – כנראה שם מגיע לשיא הרחמים שלו על כל מה שה' ברא בעולם. אפשר לדרוש שאלו השנים שבהן הגיע לתכלית העבודה של "טוב הוי' לכל ורחמיו על כל מעשיו". אז יעקב מברך את פרעה ומפסיק את הרעב בכל ארץ מצרים – מרחם על כל הברואה.

(משיעור י"ב טבת פ"א)

אוצר קצר

"דידן [דהספרים] נצח" בהפיכת הרע לטוב

היום, ה' טבת – "דידן נצח", נצחון הספרים. כן יהיה גם לנו – נצחון בריש גלי, בשמחה, החל מהנצחון של הספרים, ספרי קדש ינצחו את ספרי החולין שיש בהם דברים ש"לא להוי' המה". יש ווארט מפורסם של רבי נחמן, שדווקא בדורות האחרונים נדפסים המון ספרי כפירה, ספרים לא טובים, וזה משפיע על הכל – האויר של העולם מושפע מהספריה של העולם. אם הספריה מלאה דברים לא טובים כל האויר מזוהם. לכן, כנגד זה, צריך המון-המון ספרי קדש, גם בכמות וגם באיכות, אבל עם דגש על הכמות דווקא, כי בדור שלנו 'כמות מאכט איכות', כמות עושה את האיכות. ריבוי ספרי קודש קודם כל ינטרל את ההשפעה הלא-טובה של הספרים הרעים ועד שיהפוך את הרע לטוב ממש.

(משיעור י"ב טבת ע"ז)

חודש טבת וחודש ניסן – יהודה ודן

חדש טבת הוא חדש העשירי מניסן, "החדש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה". לפי הנשיאים והשבטים, שבטי י-ה, הוא כנגד שבט דן. הכל מתחיל מיהודה, המלך בשבטים. על דן כתוב בפרשת ויחי "דן ידין עמו כאחד שבטי ישראל" – דן נמשל ל"אחד שבטי ישראל", שבט יהודה. יש קשר בין הראשון, חדש ניסן, לעשירי, חדש טבת. כתוב בזהר, והאריז"ל מביא זאת, שהמשיח הוא משבט יהודה, משיח בן דוד, ושר הצבא שלו נקרא שריה משבט דן. לפי הירושלמי, השם הפרטי של מלך המשיח הוא גם דוד – דוד שהוא קיסר שלם, דוד הראשון הוא פלג-קיסר. זה כתוב גם בבבלי, אבל בירושלמי עוד יותר מודגש ששמו הפרטי של מלך המשיח הוא דוד. אם כן, דוד הוא מיהודה ושריה הוא מדן, הם הולכים יחד וביחד מביאים את הגאולה האמתית והשלמה.

(משיעור כ"ד טבת ע"ז)

אוצר הסיפור

מה עושים עם כסף?

הילולת הבעל שם טוב בחג שבועות – בנו ב-ז טבת ונכדו, ב-ה טבת. לבנו, קרא הבעל שם טוב בשם צבי, ואחרי הסתלקותו, כשנולד נכדו, נקרא בשם אהרן. **צבי אהרן = משיח**, הבא לגאול את עם ישראל (כשמו של הבעל שם טוב עצמו).

נספר שני סיפורים קצרים על בנו של הבעש"ט, **רבי צבי**: כשהיה רבי צבי ילד קטן, לקחו הבעל שם טוב לבקר אצל רב, מורה הוראה חשוב. כשנכנסו לבית הרב, שהיה אדם מאוד עשיר, ראה רבי צבי כלי כסף וכלי זהב רבים מונחים בביתו. שם לב לכך הבעל שם טוב בילדו הקטן, שמסתכל על הכלים היפים והיקרים שבבית.

הבעל שם

טוב ראה שמי שנותן מכות עתידו להיות בעל קיוסק

בצאתם מהביקור, אמר הבעל שם טוב לבנו: 'צבי, שמתי לב שכשהיינו בבית אותו רב, לטשת עין על כל כלי הכסף והזהב הנמצאים שם – ושאלת בלב, למה לאבא שלי אין כאלו כלים בבית? התלוננת על ה', למה אצלנו בבית אין כאלו כלים יקרים? נענה רבי צבי ואמר שאכן, נכון הדבר.

אמר לו אביו (ודבר זה הוא מוסר השכל חשוב לכל ילד) – 'גם אם בעתיד, יהיה לנו כסף, וגם אם לך יהיה כסף כשתגדל, חשוב יותר מקניית כלי כסף וזהב – הוא להוציא את הכסף בשביל פדיון שבויים, וגם כאשר נשאר לך אחרי כל זה עוד קצת כסף, צריך אתה לפזרו לעוד צדקות.

זהו סיפור שמסור לנו מהבעל שם טוב הקדוש ובנו רבי צבי, שלימד אותו מה צריך לעשות כשיש כסף. היום הרבי לימד שכשיש כסף לקנות בו גם ספרים – יש בזה גם ממד של פדיון שבויים, ובעיקר כתוב בשולחן ערוך שבאשר קונים ספרים כל ספר הוא גמילות חסדים להשאיל למי שאין לו. צריך לקנות ספרים מתוך מחשבה שרוצים להשאיל לעוד ילדים שיקראו בספר. עוד סיפור קטן:

בהיותו בחיידר, התקוטט רבי צבי עם ילד מהחיידר, ואותו ילד הרביץ לרבי צבי, ורבי צבי החל לבכות. לאחר כמה ימים סלחו הילדים זה לזה, אך עדיין התרגז רבי צבי מאוד על אותו ילד שהרביץ לו. כעבור כמה ימים קרא הבעל שם טוב בעצמו לאותו ילד שהרביץ לבנו, וצעק עליו: 'רדנצ'יק [בעל פונדק (קיוסק)], למה הרבצת לבני, צבי?!'

גדל אותו ילד, וכשהתחתן, ניסה מזלו בעבודות שונות ולא שפר מזלו, ובשום עבודה לא הצליח. בסוף העבודה היחידה שמצא הוא להיות בעל קיוסק. וכך נעשה לבעל קיוסק עד סוף ימיו (כמו שקלל אותו הבעל שם טוב).

זהו סיפור מאוד נחמד, שמוסר השכל שלו שאפילו שדרך הילדים שלפעמים רבים, צריך להתחנך שאסור להרביץ אף פעם לאף אחד. הבעל שם טוב ראה שמי שנותן מכות עתידו בעל קיוסק – מי שלא רוצה להיות כזה, כדאי אף פעם לא לתת מכות לאף אחד.

(משיעור מוצאי ה' טבת תשס"ז)

אוצר הרמז

משיח לא טועה

הסיבה שהמשיח לא טועה בעצמו וגם אי אפשר להטעות אותו – כי הוא בתכלית השפלות. הוא לא מייחס לעצמו שום דבר, סך הכל הוא **מקרה אבוד** (= משיח). אם אין לך שום דבר – אין אחיזה בשביל להטעות אותך.

(משיעור כ"ז תשרי ע"ה)

אוצר הפתגם

חדש טבת שייך לשבט דן והחוש שלו הוא **חוש הרוגז**. רוגז חיובי הוא כמו שכתוב בחז"ל על פי הפסוק "רגזו ואל תחטאו" – "לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע, שנאמר 'רגזו ואל תחטאו אמרו בלבבכם על משכבם ודומו סלה'".

(משיעור כ"ו טבת ע"ה)

אם האמת הפנימית תנצח את השקר הפנימי אז גם במציאות החיצונית האמת תנצח את השקר, ועד לדידן נצח בביאת משיח צדקנו.

(משיעור י"ט חשוון ע"ה)

כדי שהגאולה תבוא צריך להתמסר לשלמות הארץ, אבל לא לפגוע בשלמות העם. זהו 'קונץ' – לכל מושג נשיאת ההפכים אדמו"ר הזקן קרא 'קונץ'. יש משהו בחסידות בכלל שהכל קונצים. וה'קונץ' הכי גדול הוא אמת ושלום, שישכנו יחד באהבה, "והאמת והשלום אהבו".

(משיעור כ"ד שבט פ"ב)